

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefericite nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emmerle Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peit Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julius
Leopold (VII Ernsebent-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garandată pe o ediție 10
bani pentru o publicare. Pu-
blisă mai dese după țară
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
cele poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un asem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 65.

Brașov, Miercuri 22 Martie (4 Aprilie).

1906.

Vorbe și intrigă de după culise.

Semnul cel mai vădit, că ne a-
văm în prejma unui nou period de
completă stagnare parlamentară și
constituțională, sunt faimele multe și
variate despre cele ce se petrec la
curte după culise și prevestesc apropi-
rea povoiului absolutist.

Am făcut erî amintire de ceea
ce se scrie despre nisce preținse de-
clarațiuni ale arhiducelui moștenitor
la curtea saxonă din Dresda. Nu
spunem nimic nou, decât constatăm,
că persoana moștenitorului formeză
în colonele diarelor setose de sciri
picante politice centrul acțiunii de
după culise. Dacă a fost la Dresda,
n'a fost lăsat din ochi nici un mo-
ment și s'a descoperit, ori născocit
— tot una — că a făcut acolo de-
clarațiuni importante relativ la des-
fășurarea politice interioare a monar-
chiei noastre; ba, ca să fie și mai plau-
sibile veștile răspândite despre aceste
declarațiuni, s'a dis, că au fost repe-
tate de persoanele din suita arhidu-
celui.

În timpul cât arhiducele Fran-
cisc Ferdinand a lipsit din Viena, se
se fi petrecut la curtea de acolo o in-
trigă, cu scop de a veni în ajutorul
coaliției maghiare, înfricând cum se
afirmă, pe împăratul. Acțiunea par-
lamentară a pangermanilor, prin care
s'a ridicat cestiunea separării Galiției
de către imperiu, se fi avut scopul
de a scormoni o crasă a guvernului
și a constituției și în Austria, prin
care apoi monarhul se fie silit a fi
mai concesiv față cu Maghiarii.

Așa se vorbește în cercurile ce
pretind a fi informate despre cele ce
se petrec după culise. Exactitatea
acestor sciri nu e garantată, dăr
adever este și rămâne, că Germanii
în partea lor preponderantă, în frunte
cu partidul pangerman, care eserecită
o influență mare și asupra celorlalte
partide germane în cestiuni naționale,
ar vră se ajute cumva cauzei coali-
ției maghiare, fiind-că printr'asta speră
că se va realiza mai curând separarea
totală și a Ungariei de Austria, care
este cuprinsă în programul panger-
manilor.

De rândul acesta vorbitorii pan-
germanilor din „Reichsrath“ nu s'au
mai sfiit de a-o spune orzhen în par-
lament, că năsuința lor finală este se
ajungă cu toții sănătoși sub chivăra
prusiană a Hohenzollernilor.

Lucrurile au avansat decî foarte
tare și nu va surprinde pe nimeni, că
din faptele petrecute, cari pun Aus-
tria de-odată înaintea cestiunilor grave
ale reformei electorale, a separării Ga-
liției și a reviderii constituției în sens
federalist, — se trag concludsiunile
cele mai îndrăznețe, ca cele de sus.

Pretinsa părere a arhiducelui
Francisc Ferdinand despre necesita-
tea de a-se octroa reforma electorală
în Ungaria ca și în Austria, a produs
orecare mișcare. Unul din diarele ger-
mane progresiste din Viena vră se
scie cu tot adinsul, decât arhiducele
a făcut așa declarații ori nu. Nu se
mulțumesc că scirea răspândită in-
timpină tăcere din partea cercurilor

curții. Ar trebui, dize se se facă sfir-
șit odată acestor tainuri, cari nu
pot fi decât păgubitoare și se se
țină sēmă de opiniunea publică nu
numai în ultimele momente critice.

Din toate se vede, că în tabăra
celor ce au profitat mai mult din pe-
riodul fatal al celor patru-deci de ani
treceți, domnesce mare temere, că ar-
chiducele Francisc Ferdinand va pune
măne poimăne capet uneltirilor lor
speculative de până acum.

Brașov, 3 Aprilie.

Pentru aplanarea conflictului greco-
român. După o telegramă din Constati-
nopol recenta chemare la Viena a amba-
sadorului Calice a fost în legătură cu con-
flictul greco-român. În audiența pe care
ambasadorul austro-ungar a avut-o la Sul-
tan, imediat după reîntorcerea sa la Con-
stantinopol, Calice ar fi relevat necesita-
tea, ca Turcia să coopereze la aplanarea
conflictului greco-român, dat fiind, că ori-
ginile conflictului sunt de căutat în sta-
rea de lucruri din Macedonia.

Acordul în conferanța marocană. Din
rețetă se telegrafiază, că s'a ajuns la un
perfect acord în toate cestiunile prezentate
conferenței. Intre delegații Revoll (frances)
și Tattenbach (german) înțelegerea e de-
plin stabilită. Distribuirea porturilor din
punct de vedere al organizării poliției s'a
făcut așa, că Spania va organiza poliția
din portul Tatuani și Laracee, ér Franța
poliția porturilor Mogador, Saffy, Maragan
și Rabat. Poliția din Casablanca va fi or-
ganizată de ambele aceste state. Invoiala
în cestiunea poliției rămâne valabilă pe
timp de cinci ani și întră în vîgore în
diua ratificării. Mai departe Franța a re-
nunțat în favorul Marocului în cestiunea
băncei. Franța va avé trei părți de băncă,
pe când celelalte câte o parte. Cestiunea
camerei s'a rezolvat pe baza propunerilor
presentate la început. Se vor trimite pa-
tru censorede băncele: englesă, francesă
germană și spaniolă. S'a ales o comisiune
care se redacteze procesul verbal al con-
ferenței.

Despre rezultatul conferenței „Vossi-
sche Zeitung“ din Berlin publică următo-
rele rânduri cu privire la atitudinea Ita-
liei și Austro-Ungariei, față cu politica
germană:

— Italia a trimis la Algeciras pe au-
torul apropierei franco-italiene, prin ceea-
ce a dat o dovadă neuitată de fidelitatea
ei ca aliat cinstit. Nu vom uita diile de
la Algeciras și vom avé încă ocazie a ară-
ta cum a răsplătit Italia faptul, că împă-
ratul Wilhelm a fost cel dintăi dîntre
domnitorii europeni, care în toastul său
memorabil din Roma a recunoscut invio-
labilitatea Romei. În astfel de împrejurări
noi am avut un singur sprijin în Austro-
Ungaria și deși contele Welsersheimb a
spus de repeșite ori mai multe în fața di-
riștilor, decât ar fi fost oportun, totuși
este un merit al reprezentanței austro-
ungare, că a aflat formula, care a mulțu-
mit de-opotrivă pretensiunile Franței și
programul Germaniei.

Crisa.

Organul socialist „Nepszava“ anunță,
că ministrul de interne Kristoffy a revo-
cat toate ordonanțele ce le-a dat cu privire
la restrîngerea dreptului de întrunire și
că despre acesta a încunoscînt printr'un
rescript toate municipiile și pe toți comi-
sarii regesci. Revocarea acesta a făcut-o
ministrul cu referire la aceea, că popula-
țiunea este liniștilă, ceea-ce face de prisos
ori-ce dispoziție excepțională.

— Scirea fôiei socialiste pare a veni
din isvor oficial, mai ales că tot „Nep-
szava“ în același număr spune, că Kris-
toffy va demisiona și că demisiunea se va
publica în fôia oficială de măne, Miercuri;
deodată cu numirea lui Rudnay ca mi-
nistru de interne. După demisiune Kris-
toffy va începe imediat acțiunea sa în fa-
vorul votului universal, făcînd un mare
turneu politic prin țera întrăgă. Firesce,
pentru eventualitatea acesta Kristoffy are
nevoie de drept de întrunire nelimitat și
înainte de retragerea sa ține se-și asigure
libertatea de mișcare, ce a fost interdis-o
prin faimósele sale ucazuri.

Svonul despre retragerea lui Kris-
toffy îl comunică și diarul vienes „Mittags
Zeitung“, care spune, că Fejervary este
asteptat pe adi ori măne la Viena, cu care
ocasiune dăre cu sine demisiunea lui Kris-
toffy și Lanyi, a căror retragere e fapt
implinit. Portofoliul lui Kristoffy, adauge
diarul vienes, îl va lua însuși br. Fejer-
vary, ér urmașul lui Lanyi va fi procuro-
rul suprem Gustav Gegusz.

— În ce privește cestiunea alegerilor
oficiosul „Magyar Tudositó“ anunță, că
ministrul președinte Fejervary va presenta
Maj. Sale hotărîrea ultimului consiliu de
miniștri, după care va propune rënduirea
alegerilor. De ore-ce însă ministrul Kris-
toffy combate ideia alegerilor, se va pre-
senta și el la Majestatea Sa, ca se-și des-
fășure motivele pentru cari nu află opor-
tun a-se face acum alegeri. — Comunica-
tul lui „Bud. Tud.“ pare o absurditate. În
cercurile politice nu i-se dă nici un cre-
dămînt și e considerat mai mult ca o a-
pucătură a guvernului pentru a duce în
rătăcire opinia publică.

— Cu toate că neorânduirea alegeri-
lor dietale se consideră ca un fapt impli-
nit, Banffy speră totuși, că ele se vor face
acum.

Êtă ce declară el, între altele, în
„Zeit“ din Viena:

„...Impotriva novelor alegeri n'am dis-
nici-odată un cuvînt, ci am protestat nu-
mai contra aceea, ca alegerile se fie con-
duse de un guvern, care nu este sprijinit
de nici un partid parlamentar. Față cu a-
cest guvern, întrăga națiune s'ar afla în-
tr'o singură tabără. Și împrejurarea a-
cesta ar fi foarte nefavorabilă pentru acți-
unea de pace, care în cele din urma tot
trebuie inițiată. Ce privește alegerile, după
părerea mea, șansele unei descurări salu-
tare ar fi mult mai favorabile, decât ale-
gerile ar fi conduse de un guvern coali-
ționist. Când s'a disolvat parlamentul cre-
deam, că se va încerca o descurare cu
ajutorul coalițiunei, căci adi coaliția re-
presentă națiunea și numai coaliția pôte
se creeze o descurătură. După alegeri,
crescerea partidului independist va îngreuna
de sigur acțiunea de descurare, care ori
cât de tîrziu ar veni, tot e mai bună, de
cât suspendarea constituției...“

Scrisóre din Bucuresci.

(Coresp. part a „Gaz. Trans.“)

— 19 Martie v.

Studentîimea universitară română, care
cu atăta bărbăție a pornit patriotica miș-
care, ca în templul culturai și artei nōstre
naționale se răsune dulcele graiuri romă-
nesc, — a triumfat. Rectorul universității
a comunicat erî sēră comitetului studen-
țesc de acțiune, că punctul înțaii din me-
moriul studenților a fost satisfăcut astfel,
că de adi înainte nu se va mai audi de
pe scena Teatrului Național, decât frumo-
să limbă românescă. În acesta privință toți
profesorii universitari — le spune rectorul
— au fost de comun acord cu studenții
cărora le exprimă felicitări.

În ce privește punctul al doilea, a-
decă îndepărtarea din fruntea Teatrului
Național a directorului general Davila, pe
care studenții îl consideră ca pe autorul
moral al masacrelor din sēra de Lună 13
Martie, ar trebui ca studenții se fie dea-
semena satisfăcuți, deorece guvernul a
dat d-lui Davila o delegație în străinătate,
adecă se studieze teatrele din Paris și
Bruxella, ér în locul său va fi numit
altul.

Punctul al treilea, în care studenții
cer o pachetă pentru a-se statornici res-
ponsabilitățile turburărilor sângerose de
Lună, senatul universitar crede că acesta
cade în competența guvernului.

În urma acestora comitetul de ac-
țiune al studenților s'a întrunit și a ho-
tărît se nu mai insiste asupra acestui
punct.

Mișcarea pentru validitatea limbii
românesce în toate straturile societății va
continua cu un zel și mai mare. Astfel
pentru măne sēră sunt convocati în sala
„Dacia“, la o întrunire publică, toți cărtu-
rarii, artiștii și iubitorii de literatura ro-
mână. La această întrunire vor lua cuvîn-
tul Barbu Delavrancea, profesorii univer-
sitari A. C. Cuza, N. Iorga, Vlăbuță, G.
Coșbuc etc.

Pentru această întrunire s'au trimis
invitațiuni semnate de d-nii Iorga și Cuza,
în care se spune între altele, că »pentru
a dovedi că scriitorii pun mai presus de
ori-ce deosebiri în vederile lor estetice,
interesele superioare ale limbei și litera-
turei românesce, și aplaudînd mișcarea ti-
nerimei pentru apărarea acestor interese,
reclamă impunerea unui caracter nestră-
mutat și pronunțat românesc tuturor așe-
dēmîntelor de cultură și întregii nōstre
vieți sociale.“

— Sueranii nōstri înainte de a pleca
în străinătate au dăruit societății de bine-
facere »Pănea diinică« suma de 3000 lei.
Acēsta societate are frumosul scop de a
da sērărilor câte o pîne în fie-care di.
Când se vor strînge fonduri mai mari,
li-se va da și câte o farfurie cu mîncare
caldă.

— Erî s'a judecat la tribunalul co-
recțional de aici procesul intentat celor
27 de indiviđi arestați cu ocazia turbură-
rilor dela 13 Martie. Printre ei nu se află
nici un student. Acusații au fost apărați
de d-nii avocați Petru Grădișteanu, Barbu
Delavrancea, Cernescu etc. A asistat lume
foarte multă. După terminarea desbaterilor
cari au durat până la 12 ore nōptea, tri-
bunalul a condamnat pe 15 dintre ei —

toți minorii — la pedepse variind între 3—15 zile. Ceilalți au fost achitați.

— Dilele acestea vor sosi în capitală venind de la Sofia o delegație de trei studenți bulgari, cari vor invita în numele asociației studenților bulgari, pe studenții români macedonenii din capitală, ca să meargă de serbătorile Pascilor la Sofia.

C.

Revista diarelor române.

— Intrebuințarea limbei franceze în straturile de sus ale societății din România și limba română. —

„Conservatorul“ vrând să arate într'un articol de fond din numărul său de Duminică cine sunt răspunzători pentru perturbările și faptele sângeroase de ați săptămână, scrie între altele:

Representația de binefacere proiectată în folosul societății „Obolul“, avea un scop din cele mai nobile și mai patriotice: ajutarea cu produsul acestei serbări a câte-va sute de copii români lipsiți de familie și de mijloace. Faptul, că majoritatea pieselor, cari compuneau cuprinsul acestui spectacol, erau în limba franceză, nu putea fi considerat în bună credință ca o atitudine a ideii de naționalitate română.

Intrebuințarea într-o ocazie ore-care, a unei limbi străine, nu e fost nici-o dată și nicăieri privită ca atingătoare de sentimentul național. Căci, dacă este înjositor și absurd de a nu cunoște și de a desprețui limba țării și de a întrebuința în mod exclusiv o altă limbă în toate manifestările gândirii, este de asemenea ridicol și meschin de a pretinde că, dacă într-o ocazie anumită cineva vorbește o limbă străină, cetesce sau joacă ceva scris într-o limbă străină, acesta constituie o lipsă de patriotism. Nesocotirea limbei naționale nu se produce prin întrebuințarea întâmplătoare a unei limbi străine, ci numai prin faptul că s'ar face abstracție de limba națională în mod constant...

...De mai multe ori, pe scena Teatrului nostru național s'a jucat în limbă străină de artiști străini sau români (casul artiștilor români Ventura și Max, cari au jucat în limba franceză pe scena Teatrului nostru național, în beneficiul Asociației generale a studenților), așa încât s'a considerat întotdeauna că faptul, pentru un român, de a întrebuința ocazional o limbă străină în această circumstanță, nu poate fi criticat din punctul de vedere patriotic; prezentându-se contrariul cu ocazia reprezentanței „Obolului“, unde este logica și consecuența acestui pretins patriotism!?

Dér afară de acesta, influența limbei și obiceiurilor franceze este un fapt netăgăuit în țara noastră și în toate manifestațiunile vieții noastre.

Principiile mari ale revoluției franceze au presidat la regenerarea Statului nostru modern; legislațiunea noastră este copia aproape neschimbată a celei franceze; obiceiurile noastre, activitatea noastră, sunt pătrunse de influența salutară și civilizatoare a Franței; generații întregi de tineri români s'au format și se formează în acel mediu de cultură înaltă intelectuală, cu toții ne servim de lucrările științei și de producțiunile literare și artistice franceze, limba noastră actuală, care se modifică în mod vădit sub influența noilor cerinți a complexității gândirii moderne, împrumută cuvinte și nuanțe de expresiuni de la limba franceză, acest model universal între toate limbile, pentru claritatea și precisiunea sa; și cu toate acestea, întrebuințarea într-o circumstanță ore-care a acestui instrument admirabil de gândire, de manifestări intelectuale, ar fi o atingere adusă limbei noastre naționale; când literatura noastră, atât de meritorie, dér încă tânără, nu poate satisface deocamdată în mod exclusiv și complet toate cerințele culturale noastre intelectuale, nimeni nu poate afirma că în bună credință, nimeni nu poate nega influența generală și în toate direcțiile a Franței asupra vieții noastre intelectuale moderne și nimeni în mod sincer nu poate pretinde, ca această influență, care durează de mai bine de 50 de ani, să înceteze deodată, de ați pe mâne.

...Limba franceză nu este prin urmare o limbă absolut străină Românilor și acesta, atât din punct de vedere al influenței pe care a avut-o asupra dezvoltării culturii noastre intelectuale, cât și din acel al originii ei comună cu limba noastră.

Tote acestea sunt știute de toți, precum și de acei, cari au împins pe studenți în această ocaziune...

„Voința Națională“ de Sâmbătă scrie sub titlul „Elita socială și limba română“ între altele:

Urmășii familiilor odinioară grecizate și apoi franțuzite, formează partea cea mare din așa zisa „elită socială“. Pe lângă aștia se mai adaugă toți cei cari vor să treacă drept urmași ai acestui fel de familie și cari au primit de asemenea creștere franțuzescă, ba chiar au învățat de mic numai limba franceză pentru a o putea rosti fără greșeli. Mai sunt destui din alte clase, cari de bine de rău, au învățat franțuzesce prin pensioane sau chiar la Paris, cari cred, că a ști franțuzesce nu e deosul, ci că pentru a trece de om cult, trebuie să nu înțelegi românesce, ori măcar să vorbești rău și să pretinzi, că bogăția de cugetări și nuanțele cele mai delicate ale acestora, se pot arăta numai pe franțuzesce.

...Nu putem însă să nu spunem, că între elementele cele mai bune ale clasei noastre de sus, a început o mișcare puternică de romanizare. De când România nu mai e o provincie turcescă, de când numele de Român a prins a fi vădit bine în lumea civilisată, au început mulți a înțelegi, că e caraghios a te privi ca străin de acest popor și a nu socoti, ca ale tale gloriile lui. Acest fenomen de naționalizare a unor clase sociale desnaționalizate, s'a putut vedea în Germania, unde într-o vreme aristocrația era cu totul franțuzită, în Ungaria unde clasa de sus era germanizată, în Polonia etc. Odată cu întărirea unei țări, se întorc și fiii răzăciți la sânul mamei de care se rușinau, pe când streinul o ținea în lanțuri.

Acest fenomen a început și la noi.

„V. Naț.“ vorbește apoi de reprezentanța societății „Obolul“ și continuă așa:

Dacă n'ar fi știut, de când cu „Madame Flirt“, sentimentele studenției și ale publicului, i-am fi scuzat. Dér mania de a juca piese franceze, desprețuind pe cele românești, vine numai ca o încornare a obiceiului de a fugi de teatrul românesc mai rău decât dracul de tămăie și de-a umplea lojile și stalurile ori de câteori vin trupe străine, plătind de patru, cinci și chiar de zece ori decât la teatrul românesc...

...Cum voim ca domnelor din societatea noastră bogată să le fie dragă limba și literatura românească, decât de acasă de cum deschid ochii, li-se dau doice și îngrijitoare străine, decât în institutele private urmăzând cursul francez, decât li-se dă pe toate căile convingerea, că singurul mijloc de a fi privit ca din lumea aleasă e să vorbești franțuzesce corect și să fii în curent cu literatura franceză?

De alt-fel, ce să aruncăm piatra în clasa bogată, când în cea cultă, între intelectuali, mania franțuzismului e atât de puternică, încât chiar acei cari combat pe franțuzii elitei, îi combat într-o limbă în care cuvintele sunt în mare parte franțuzesci, chiar decât avem vorbe românești ori cât de frumoase, dér a cărei sintaxă e de bună seamă franțuzescă?

E bolă primejdiosă această stricare a limbei clasei culte, căci sapă o prăpastie între popor și între cei de sus. Limba orașelor noastre n'o poate înțelegi țeranul sau orașanul nefranțuzit și de bună seamă, că și această deosebire de limbă face așa de anevoioasă înțelegerea între clasele sociale. Dér ce să șicem de diare, când chiar literatura și scrierile menite poporului pătimesc de bolă aceasta, chiar la scriitorii tineri, cari se cred poporaniști și că scriu românesce?

Ori cum însă, e foarte vrednic de luare aminte lucrul, că mișcarea a ajuns la așa țări și că protestează în potiră franțuziilor chiar și acei, cari sunt ei singuri franțuzii. E însă pasul cel mare; căci această cați protestează vâd răul și caută să-l îndrepte. E lucru vrednic de luare aminte, că mișcarea își are prieteni până în clasele cele mai de sus.

„Cronica“ dice că nu fac bine cei ce esagerază lucrurile cu privire la uzul ce se face de limba franceză, vrând a determina un curent defavorabil elitei sociale și favorabil democrației. Nu e aici o nevoie de acesta, fiindcă interesul ce se urmărește n'are caracter politic și e dăunător a-l preface în interes politic.

„Față de o așa mare cestiune ar fi o crimă, decât ne-am rosti cu ușurință și am găsi un strat al țării, stratul mai ridicat și mai cult mai cu trecut istoric, pentru a-l expune urei naționale.

Să fim dér înainte de toate drepti și să recunoștem că elita noastră socială are merite necontestate în dezvoltarea limbei românești.

Nu trebuie în adevăr să se uite, că boerimeii se datorește victoria limbei române asupra limbei slavone, ei i-se datorește victoria limbei române asupra celei grecești și tot ei i-se datorește limba literară română de care ne mândrim acum

căutând a reinvia frumoșele forme, expresiuni și cuvinte ale puținilor noștri scriitorii din trecut.

Astfel fiind să nu învinovătim o clasă, să nu condamnăm un strat social român autohton și mai presus de toate să nu bănuim pe nimene, să nu suspectăm patriotismul nimănui.

Dice mai departe că și Românul care nu știe românesce — sunt puțin de acesia — iubesc limba românească, fiindcă își iubesc patria. Căți Români nu s'au întors din streinătate fără de a ști românesce și cât de bine o vorbesc și scriu ei acum?

Cei ce mai cunosc și o altă limbă cu o literatură mai bogată, sunt mai în stare a aduce folose limbei și literaturii patriei decât cei ce nu cunosc decât limba română...

„Deci să nu învinovătim elita, că urăște limba românească și să nu o acuzăm de ce învață limba franceză, care e o limbă latină cu o literatură frumoasă și bogată și nici să nu-i facem un cap de acuzare din faptul, că o cunoște foarte bine.

Tocmai acesta a determinat-o de a se produce în piese scrise în această limbă. E un fel de lux, care însă nu exclude iubirea limbei românești.

Însă acest lux elita și-l poate permite acasă, în teatre particulare, nu în templul artei române.

Sunt în elita noastră socială și membrii ai căror vechime nu merge măcar până la Ștefan sau Mihail, ci se suie până la fanarioți, cari sunt de curând romanizați de o generațiune sau două, și cari, decât nu suntem în drept ale contesta patriotismul, nu ne inspiră o încredere robustă în patriotismul lor încercat. La acesia nu este exclus o reîntorcere la un patriotism atavic și de aceea studențimea a fost în drept, din dragostea ei de limbă română, ca să împiedice reprezentarea de piese franceze prin Români.

„Lipsesce curagiul.“

Diarul berlines „Das wahre Wort“ publică într'unul din numerele sale din urmă un forte interesant articol cu privire la stările actuale din Ungaria, mai ales în ce privește lipsa de curagiul a acelora, cari au încercat nația maghiară în lupta stăpâni ce dăinuiesc acum de ani de zile. Etă ce scrie între altele fôia berlinesă:

La început articolul arată, că ceea-ce s'a întâmplat în Ungaria când cu disolvarea parlamentului la 19 Februarie „prin honveții, cari au jurat pe constituția maghiară“ nu s'ar fi putut întâmpla în nici un alt stat cu o națiune conștientă de sine. În Ungaria însă, în ziua disolvării parlamentului nimeni nu s'a interesat de acest eveniment și a fost ridicolă retragerea răboinică a celor vr'o trei mii soldați în contra a 50 — 60 de fișcarăși. Ori unde în alt loc poporul s'ar fi adunat valuri valuri dinaintea parlamentului și s'ar fi produs de sigur mari ciocniri.

În Budapesta însă — continuă autorul articolului — afară de micul grup de fișcarăși amintit, nimeni nu și-a îndreptat privirile asupra parlamentului și a reprezentanților lui. Politicianii coaliționiști ne vor răspunde la asta, că Budapesta nu este un oraș maghiar, ci internațional cosmopolit. Noi însă vom replica la rîndul nostru: Strada-Kossuth, una din cele mai frecventate, este de la izbucnirea crizei loc de întâlnire pentru politicienii opoziționali, cari își fac acolo obiceiurile plimbării la amiazi. Nu de mult a trecut prin aceea stradă un fișpan din provincie, a cărui instalare s'a făcut în mijlocul a mari scandaluri. Fișpanul a trecut cu îndrăsnă prin rîndurile coaliționiștilor, fără a i-se fi dat măcar o lecție, care să servescă ca exemplu pentru provinciali. Fișpanul a trecut c'un zîmbet sarcastic-majestos printre șirurile de politicienii ce amuțiseră, și numai când se afla la o depărtare de 40 pași un deputat cu mustați răboinice, care mai este și nu faimos istoriograf al luptei pentru libertate din 48/49, a strigat, „Lăsați-mă să scui“. Firesce, nu l'au lăsat, ér fișpanul s'a dus p'aci încoio, fără să i-se fi întâmplat ceva. Dér nici acest deputat

nu se angajase la mai mult, decât să scuipe, gândindu-și pôte, că are datoria de a-se conserva până la finea crizei, pentru-ca să istorisască și această „luptă pentru libertate“.

Autorul continuând spune, că Andrássy, Apponyi, Zichy sunt mai amenințați de socialiști, de cât de funcționarii absolutismului. În diare și în discursuri coaliția a proclamat boicot social contra guvernului, în realitate însă antișambrela ministrilor gem dîlnic de foștii deputați coaliționiști, cari rîgă pe ministrul „boicota“ să le împlinescă cutare și cutare lipsă. E mirare, că foile guvernului nu publică numele celor ce dîlnic antișambrelă la ministri!

Este caracteristic, că pôte nicăieri în lume o putere străină n'ar fi în stare să aște pentru simbrile și pensiuni omenigata spre ori-ce serviciu, ca în Ungaria, unde guvernul capătă din cele mai bune familii de dege-ori atâți candidați în locul funcționarilor demisionați.

Separațiunea norvegiană a fost faimosa prin aceea, că la plebiscit nu s'a aflat nici unul dintre milioanele poporului, care să fi votat contra separațiunei, căci pe casele celor bănuți s'a pus inscripția: „Morte trădătorilor“. În Ungaria însă se consideră lucru firesc, ca funcționarul, soldatul, ofițerul de poliție ș. a. se esecutive poruncile celui mai mare despotism, căci dór „le poruncesce“. Funcționarul maghiar, soldatul și polițistul, de dragul poziției, leșorei ori pentru avansare. Împușcă și pe mumă-sa, decât i-se cere, și nimeni nu se sinchisește de acesta, căci dór: „așa-i porunca“. Tocmai pentru acesta nu pôte fi vorba în Ungaria de boicot social. După primirea sângerosă a fișpanului din Dobrițin, s'a trimis acolo un comisar regeșce, care în virtutea manierelor sale și-a câștigat o adevărată popularitate în Dobrițin, în cât a treia di somități orașului l'au invitat chiar la obicinuita petrecere populară „disznotor“ (acesta s'a întâmplat de fapt — Red. diarul „A — ny“) în astfel de împrejurări nici vorbă nu pôte fi despre atențate etc. și de fapt curtea din Viena pôte să facă ori-ce vré în Ungaria, unde „faimosa rezistență națională“ și-a aflat expresia tocmai în scandalul ordinar cu bătaia ce i s'a dat fișpanului...

La începutul crizei se vedea, că politica vieneză, pornind contra „rezistenței naționale“ spre a-o înfrânge, a încercat cu ore-care șovăire aplicarea unei forte mai mici; mai târziu însă vădend, că rezistența națională maghiară se dă legată fără nici o opunere, s'a încălțit și deveni tot mai cuezătoare, mai violentă, și suntem convinși, că pôte să pună la dubă întreaga coaliție fără să se témă de cea mai mică demonstrație... Comitetul dirigent totdeauna a „mulcomit“; așa se vede, că „mulcomirea“ acesta a succes mai bine, de cum i-ar plăce comitetului...

Autorul articolului spune la încheiere, că în școlele maghiare se cultivă în tinerime disprețuirea națiunilor străine, — „națiunea maghiară fiind cea mai glorioasă națiune din lume?“ De fapt însă și cel din urmă comitagiul din Orient întrece pe Maghiar în conșciența națională. Aduce apoi ca exemplu manifestațiunile tinerimei universitare din București unde — dice — timp de două zile câteva mii de persoane au ținut piept asalturilor poliției și armatei, și acesta nu pentru vr'un succes național, ci pentru-ca să nu se mai dea reprezentanții franțuzesce la teatrul național.

*

„Alkoholmanj“ reproducend întreg articolul fôiei germane adauge din parte-i: „Ori-ce ar cleveti Neamțul despre noi, nici atunci nu ne abatem de pe calea legii și a dreptului. În cazul acesta ne culcăm, ce e drept, pe burtă, dér ridicăm sus în slavă în mâinile noastre cartea legii, în care e scris dreptul nostru“. — Tablou!

SCIRILE DILEI.

— 3 Aprilie n.

Octavian Goga premiat. Academia română a acordat anul acesta premiul Năsturel de 4000 lei domnului Octavian Goga secretarul II al »Asociației pentru literatură română și cultura poporului român« pentru volumul său de poezii apărut anul trecut în editura »Luceafărului« din Budapesta. Felicităm din inimă pe d-l Goga pentru merita distincțiune.

Călătorie în Italia. Elevii clasei VII al gimnasiului gr. or. român din Brașov vor pleca Vineri în 6 Aprilie n. cu trenul accelerat de la orele 2 p. m. în Italia sub conducerea d-lui profesor și dirigent al clasei VII Dr. Iosif Blaga. Unul numai dintre elevii acestei clase, un elev distins, care a obținut la semestru din toate obiectele nota „*forte bene*“ — nu poate pleca împreună cu colegii săi, fiindcă el făcuse celelalte clase la alt gimnasiu și n'a contribuit în timp de 7 ani la adunarea fondului, er părinții lui fiind săraci, n'au de unde să-i dea de cheltuieli. Luând înțelegere cu d-l diriginte, un domn s'a oferit a ține în beneficiul acestui elev în ajunul plecării, adică Joi, o conferință publică. Tema conferinței va fi: „*O călătorie în Italia*“. În numărul de mâine vor urma detaliurile.

Principele și principesa României și studenții. Sâmbătă s'a distribuit în capitala României un manifest în care se vestește în termeni energici svonul stupid, că studenții ar avé de gând a face Duminecă la reprezentația de gală în circul Henry o manifestație ostilă principelui și principesei României. Studenții declară cu dispreț și revoltă, că nici odată nu s'au gândit la manifestațiuni cari ar tulbura ordinea ori ar viola demnitatea. Svonurile ca cel de mai sus nu sunt, decât nise suspiciuni infame iscodite de rău voitori, pentru a compromite activitatea cinstită a studenților și a zădărnici scopul aproape ajuns. Manifestul apelază în sfârșit la adevărații Români, să aibă încredere deplină în demnitatea și conștiința studenților.

Duminecă circul Henry a dat o reprezentație de gală în beneficiul societății »Principesa Maria«, la care a asistat și părechea princiară. Cu toate că studenții au protestat că ar avé de gând a manifesta cu ocaziunea acestei reprezentații, în apropierea circului s'a postat un mare număr de gardiști și gendarmi. La sosirea părechei princiară d-l Butculescu a prezentat principelui și principesei o delegațiune a comitetului studenților, care a predat principesei un superb buchet de flori, pentru care A. S. R. a mulțumit grațios. Studentul Carcali a ținut o scurtă alocuțiune asigurând pe A. A. LL. de sentimentele omagiale ale studenților. Principele Ferdinand a răspuns: »Mă bucur, că aud asemenea asigurări și sper că totdeauna veți fi însuflețiți de asemenea nobile sentimente.«

Iubileul șef-contabilului »Albinei«. Cei în »T. R.«: »La 1 Aprilie a. c. n. d-l Iosif Lissai, bine cunoscutul și meritosul șef-contabil al »Albinei«, a împlinit 25 de ani în serviciul numitului institut. Din incidentul acesta iubilantului a fost obiectul unor căldurose și bine meritate ovațiuni din partea corpului funcționarilor și a numeroșilor săi cunoscuți și stimatori. La inițiativa d-lui director executiv Parteniu Cosma, corpul funcționarilor împreună cu câțiva membrii ai consiliului de administrație și comit. de revisuire, s'au întrunit în onoarea iubilantului la un banchet festiv aranjat Sâmbăta trecută la »Impăratul Romanilor«, spre a da și prin semne vizibile expresiune sentimentelor lor de stimă și alipire față de acest distins funcționar al »Albinei«. Numeroase toaste ridicate cu această ocaziune au relevat meritele deosebite ale iubilantului și excelențele serviciilor prestate institutului »Albina« în cursul celor 25 de ani trecuți. S'a cetit și un mare număr de telegrame și scrisori de felicitare sosite la adresa iubilantului din cercuri financiare române și străine, dintre cari unele ținute în termeni foarte călduroși și elogiosi. Felicităm și noi pe iubilant!

De la comunitatea de avere. Comitetul comunității de avere din Caransebeș a luat în ședințele sale din urmă hotărâri însemnate în interesul grănicerilor de pe teritoriul fostului confiniu militar. S'a decis anume, să se înființeze prăsiile său pe piniere de tauri, cari vor avé ca scop creșterea de tauri de rasă potrivită terenului și împrejurărilor economice ale grănicerilor, tauri, cari la timpul său s'ar distribui gratuit, său pe lângă un preț moderat în scopul de a ridica economia de viață a grănicerilor. Pentru realizarea acestei probleme s'a votat o sumă de 100.000

coroane trebuincioasă mai ales pentru ridicarea edificiilor necesare la susținerea a 100 de vaci din soiurile cele mai bune și tauri corăspunzători. Spesele de regie s'ar urca la 20.000 cor., er spesele împreunate cu cumpărarea vacilor și taurilor de prăsilă și cu zidirea grajdurilor se proiectează cu 100.000 cor. De asemenea s'a hotărât înființarea în centru și la forestierii de școle de pomi, prin care să se îmbunătățească starea materială a populațiunii din ținuturile muntoase. Se speră, că adunarea generală a comunității va decide în sensul acesta.

Preoții macedo-români destituiți. Din Constantinopol se anunță diarului »P. Correspondenz«, că sinodul patriarhatului ecumenic, în urma cererei metropolitului din Karaferia a destituit pe preoții români George, Atanasie și Sergiu, cari funcționau în diecesa sa.

Mărtea celui mai vechiu general român. Sâmbătă a murit în București generalul Savel Manu, cel mai vechiu general român. Repausatul s'a născut la 1824. Tatăl său a fost marele hatman (general) Em. Manu, er mamă-sa Sultana, fiica principelui domnitor Nic. Mavrogheni. Generalul Savel Manu și-a făcut studiile în Iași, Atena și Paris și în etate de 20 ani a fost numit aga (prefect de poliție) sub principele M. Sturdza. La 1849 el a fost adjutant al principelui Gr. Ghica, la 1857 pre-fect în Brlad, apoi prefect de poliție în Iași. La 1859 a luat parte la mișcarea pentru unirea principatelor. La 1860 comandant al primului reg. moldovenesc, la 1864 general și comandant al trupelor din Moldova, nu peste mult ministru de război și apoi de externe. La 1866 s'a retras din armată. La 1871 fu ales deputat la Vaslui, la 1874 primar în București. De la 1886 generalul era orb. Decorațiuni românești n'a avut, fiindcă sub Carol n'a servit. Avea însă marea cruce a ordinului turcesc Medjidie.

Coloana Traiană amenințată. Archeologul Boni, continuând cercetările asupra mormântului lui Traian, a observat, că o primejdie amenință coloana lui Traian și a făcut imediat un raport guvernului, spre a-se seca apele stătătoare de la baza coloanei, a i-se întări temeliiile, a-se da la o parte bucițile adăogate și a-se completa coloana în părțile în cari e distrusă.

O scrisoare a lui Gapon. Preotul Gapon a adresat parchetului o scrisoare în care spune, că în toamna anului 1905 Witte i-a propus să trateze pentru redeschiderea clubului lucrătorilor, în care scop i-s'a promis, în mod semi-legal, sederea în Petersburg. De orece adversarii săi îl atacă acum cu violență din cauza condescendenței sale, cere și dânsul să se pôtă bucura de amnestie în scop d'a se apăra pe față, er pentru cazul când participarea sa la mișcarea liberală s'ar părea penibilă, cere să fie citat înaintea tribunalului ordinar.

Sinuciderea lui Balkay. Balkay István, faimosul director al penitenciarului din Vaf, spaima prizonierilor și subalternilor săi, și-a pus capăt vieții printr'un glonț de revolver. Antecedentele acestei sinucideri sunt de domeniul psihopatologiei. Balkay, deși om insurat, urmăria de 3 ani cu declarațiunile sale de amor pe d-na Monspart, soția unui negustor. Balkay ajunsese să amenințe cu mărtea pe d-na Monspart, decât nu va ceda dorințelor sale. Femeia prigonită a descoperit atunci totul soțului său. A urmat un proces intentat de d-l Monspart lui Balkay pentru amenințări grave și restringea libertății personale a soției sale. Judecătoria a condamnat pe Balkay la amendă de 700 coroane comutabilă în arest. În urma acesta Balkay s'a sinucis. El s'a distins și pe terenul literar în specialitatea sa. Ultima sa lucrare a fost... »Morală în penitenciar« (A morál a fegyházbán.)

Teatru german. »Der Helfer« dramă în 4 acte de Felix Philipp, s'a reprezentat pentru prima oră în Brașov. Drama este una din cele mai nouă creațiuni ale apreciatului autor german Philipp și este schițată după viața comică modernă, unde capul familiei incurcat în daraveri comerciale mari, pururea cu gândul la ele, nu se mai interesează de familia lui, er mama care trebuia să-i ocupe locul și să cultive mai mult moravurile copiilor ei, să-i învețe a munci și a se gândi mai serios la grijile vieții, se bazează pe bogăția lor și neglijează această parte principală a datoriei sale și copiii cresc în libertatea lor destrăbălați pân în cele din urmă ajunși părinții la ruină, recunosc însuși copii greșela creșterii lor, făcându-le părinților reproșuri. Acestă parte a unei atare vieți casnice o sbiciuește autorul cu succes. Piesa a fost eminent studiată și c'o bună

distribuire a rolurilor. S'au distins d-nii: Stärek, Wurmser și Viebach, er din dame: d-na Bellau, Richter și Selhofer.

Mâne Mercuri se va juca »Wenn wir Tolen erwachen«, epilog dramatic de Heinrich Ibsén.

Din scrisoarea unui archivar.

Sunt în lumea asta o mulțime de omeni, cari muncesc din greu, pentru-ca rôdele muncii lor să fie culesse de alții. Sunt și de aceia, cari scriu teze de doctorat și se promovează la gradul de doctor sub nume străin, er diploma o trimite acela, care îi plătesce pentru ea. Acum se desvêlesce secretul unei munci literare istorico-ecclesiastice de 20 ani, în urma căreia un episcop maghiar a cules mărirea de a fi ales membru la Academie și de a fi numărat printre cei mai învățați Archierei ai Ungariei, der munca după care a recoltat, n'a fost făcută de el, ci de un nenorocit salahor al condeului, care și-a jertfit ambiția de cercetător pentru un ignorant, care l'a plătit. Vorba e însă, că nu l'a plătit, cum s'ar fi cuvenit după o asemenea jertfă, precum se va vedé acesta din pasagele ce le vom reproduce mai jos din scrisoarea disperată a celui scriitor. Cetitorii știu despre cine e vorba, căci de săptămâni întregi foile din Ungaria discută scandalul nemai pomenit a episcopului Bubic de la Cașovia, tipul omului rîvnitor la parvenire fără să fi avut meritele, cari trebuie să împodobescă pe un archiereu. Și tipuri de acestea, vai, n'au fost rare în timpul din urmă oferind lunei scandal prin prostituirea scaunului care ar trebui ocupat cu cinste, și de unde ar trebui să lumineze virtuțile creștinescilor cele mai alese.

Der să vedem, ce scrie archivarul Dr. Toldy Laszlo din Budapesta în scrisoarea sa adresată încă la 1901 episcopului Bubic:

»Ori-care ar fi părerea Exc. Vostre despre relațiunile dintre noi doi, eu pentru-ca să dovedesc, că ceea ce am căpetat dela Exc. Vostre nu este echivalent cu ceea ce am meritat, imi cer voie a înșira serviciile ce le-am făcut în ultimii 20 de ani Excelenței Vostre și pentru Excelența Vostre.

Mi-e rușine de mine însumi, că trebuie s'o fac acesta, der trebuie să aleg între rușine și nimicire. Și fiindcă viața mea mai are o țință de ajuns, nu vreau să mă nimicesc și am dreptul în schimbul serviciilor făcute, să-mi asigur cel puțin existența fără grijă.

Der étă că au trecut șese luni, de când V'am făcut această declarație și Exc. Vostre n'ați avut pentru mine un cuvânt de mângăiere, ci abia acum la 8 August mi-ați trimis o sumă neînsemnată, pe care am primit-o ce e drept cu recunoștință, der care numai pentru scurt timp a putut să mă scutescă pe mine și familia de grozăviile fômei.

...Exc. Vostre trebuie să recunoșceți, că la tot ce ați făcut mai de sémă de când sunteți episcop, eu am fost agentul principal. Eu v'am sugerat tot, ceea ce a creat mărirea Exc. Vostre. Trebuie să recunoșceți, că pastoralele, cari v'au făcut mare în fața țării, nu numai că le-am scris eu, der afară de una-două, chiar și ideea și inițiativa încă a pornit de la mine. Și pe baza acestor pastorale sunteți prea mărit ca teolog distins, istoric mare, humanist excelent, bărbat de stat, stilist de frunte, sociolog, cel mai mare archiereu maghiar, savant, un al doilea Pazmany, episcopul lui Rakoczi, apostolul înflăcărat al iubirei creștinesc și al religiei lui Isus Christos, și nu de mult cetiam într'o fôie, că decă cineva vorbesce de »episcopul învățat«, totă lumea se gândescela episcopul din Cașovia, chiar decă nu i-se amintesc numele.

Aduceți-Vă aminte de câte-ori a trebuit să stăruiesc din toate puterile, pentru a Vă determina să lansați vr'o pastorală în cestiunea cutare... N'ați vrut să luați notă nici de anul jubilar de la Roma și de pelerinaj și eu a trebuit să Vă explic, că în calitate de episcop nu Vă puteți sustrage... Aduceți-Vă aminte cât a trebuit să lupt până V'am câștigat pentru cauza maghiarizării și cât de folositor a fost acesta din punct de vedere național, er atacurile panslaviștilor au contribuit numai spre a Vă potența autoritatea în fața țării.

Aduceți-Vă aminte de pastorala dela 1898 la ziua sf. Stefan. Atunci mi-am sacrificat concediul, ducând cu mine în vilegiatura (Stiria) o bibliotecă întregă și mergând tot a doua zi la biblioteca universității din Graz, spre a aduna material pentru acea pastorală.

Aici archivarul citează încă numeroase exemple despre pastoralele scrise de dânsul, pe urma cărora Bubic, a fost glorificat, și apoi continuă:

Aduceți-Vă aminte de distincțiunile ce Vi-s'au dat în urma cărții despre Cornaro. Intre acestea fără îndoială cea mai mare este alegerea de membru la Academie, ambiția supremă a fiecărui scriitor maghiar, care distincție este mai apreciată de cât titlul de principe și de cât ordinul lănei de aur, de ore-ce acestea sunt titluri deșerte, pe când Academie îi asigură omului nemurirea pe paginile istoriei culturale a țării. Și când Thaly v'a recomandat ca membru, el a invocat pe Cornaro, ca operă de valoare neperititoare. Singur numai pentru distincția acesta un om bogat ar da de două-ori atâta, cât am primit eu de la Exc. Vostre în timp de 20 ani!

Pressa din lumea întregă a recunoscut valoarea acestei lucrări și V'a lăudat pe Exc. Vostre. Er când înainte cu câțiva ani Hajnoczi și Szél V'au stors 2500 florinți sub pretext, că vor scote o nouă ediție din Cornaro, Exc. Vostre în loc să fi dis: Ei bine, decă e vorba să se câștige bani cu opera acesta, atunci să câștige acela, care a scris-o, mie nu mi-ați comunicat nimica, ci ați dat îngăduința lui Szél cel cu deservășire necunoscut. Cum s'a sfârșit afacerea acesta, de ce s'o mai spun; destul că Exc. Vostre vădend cum ați fost înșelat, V'ați îmbolnăvit, cei doi și-au ris în pumn, er unul s'a exprimat atât de ireverentios despre Exc. Vostre, în cât eu indignat a trebuit să-i impun tăcere.

Cei mai frumoși ani ai vieții mele de la etatea de 38 ani până acum i-am jertfit pentru Exc. Vostre. Studiile intensive și nopțile nedormite mi-au sdruncinat sănătatea. Cu un ochi nu mai vedă aproape nimica. Căci operele Exc. Vostre trebuia să le scriu noaptea, parte că numai atunci aveam timp, parte că trebuia să lucrez în secret, să nu mă vadă nimic.

Cum am putut să fac eu, ceea ce am făcut, adică să-mi sacrific întregă activitate Excelenței Vostre, esplicarea se pôtă găsi în grijile ce trebuie să le aibă un tată de familie pentru copiii săi și în promisiunile Excelenței Vostre.

ULTIME SCIRI.

București, 3 Aprilie. Aséră la 9 s'a ținut adunarea convocată de domnii A. Iorga și A. C. Cuza în sala »Dacia«. D-l Iorga ocupând scaunul presidențial dă cetire numeroșelor telegrame de aderență. A vorbit d-l Iorga, Dalavrancea și Slavici pentru cultul limbei materne. Intrunirea s'a terminat la 11 și apoi s'a format un cortegiū, care cântând »Deșteaptă-te Române« a parcurs str. Carol și str. Victoriei. În fața teatrului și a palatului s'au format câte o horă monștră în sunetele imnului regal. Studenții au cântat apoi în fața legațiunei franceze »Marseilleza« și pe urmă au făcut ovațiuni la locuințele lui Delavrancea și Iorga.

Berlin 3 Aprilie. În »Reichstag« s'a respins cu 188 voturi contra 81 proiectul liberalilor privitor la introducerea votului universal, egal, direct.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop

Să capetă pretutindenă

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Dela „Tipografia și Librăria“

A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandare.)

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri
Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunaru din Dumbrău, Popa*. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adăul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Tragedia Calvarului de abat. Henry Bolo traducere în românește de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blașu. Preț 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).*Noaptea de érnă*, romanele pentru popor, de *George Simu*. Conține romane cu tendințe morale. Form. 4° 250 pag. Preț cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)*Opăsură*, cât cioplite, cât pilite și la lume împărțite, de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poezii glumețe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)*Schite din Italia* de Teodor Bule. preț 2 cor. (+ 20 b. porto).*Amintiri din Grecia* de Teodor Bule; preț cor. 1.20 (plus 10 b. porto).*Poesii populare* despre Avram Iancu adunate și publicate de Simeon Fl. Marian. Preț 1 cor. (+ 10 b. porto)*Musa omeșană*, poezii populare din jurul Nășudului, culese de *Iuliu Bogdan*. Preț 50 b. (cu posta 56 b.)*Teoria dramei* cu un tractat introductiv despre frumos și artă de prof. Dr. Iosif Blaga. Preț cor. 3.60 (plus 30 b. porto.)*Tribly*, roman în românește de Afina Tuscia. Preț 2 cor. plus 20 bani porto.*Considerațiuni istorice asupra asociațiunii poporului* și aplicațiunile lor la națiunea noastră de *Ioan Clinciu* profesor în București. Preț 2 cor. (+ 10 bani porto.)*Cartea Sătenului*, romanele de Em. Părdăanu cor. 1 (pl. 5 b. por.)*„In veltore“* romanele și impresii de *Vladuță*, cor. 1.25 (porto 10 b.)*„Amicul tinerimei“*, Anul I. fôia de cunoștințe folosită de prof. I. Moisil-legat în părăsi țară costă 5 cor. (por. 20 b.)*Povestea despre prințul Ahmed al Kamel* sau *Prințul îndrăgostit* Tradusă de Dr. T. Preț 60 b. (+ 6 b. porto).*Buchetul*, culegere de cântări bătrânești și naționale de I. Pop Reteganul. Preț 50 b. (cu porto 56 b.)*Logodnica contelui Stuart*, povestire din viața Românilor bihoreni, de L. Rudow-Suciu. 148 pag. 8°. Preț 1 cor. (+ 10 b. porto.)*125 chiviri de cari strigă feciorii în joc*, de I. P. Reteganul. Pr. 24 b. cu porto 30 b.**PAGLIANO-SIRUP**cea mai bună doftorie de curățit sângele, inventată de
Profesorul **GIROLAMO PAGLIANO**.
Florenz-Via Pandolfini (Italia)**Ă se feri de imitație!**A observa pe fie-care sticlă marca fabricii în colóre vênătă deschisă cu subscrierea Prof. **GIROLAMO PAGLIANO**.
Se capătă în toate farmaciile mai mari.
DEPOSIT pentru Ungaria la farmacia IOS. von TÖRÖK Budapest 0—0,1906. Király uteza 12 și Andrássy uteza 25.**Cursul la bursa din Viena.**

Din 2 Aprilie n. 1906.

Renta ung. de aur 4%	112 10
Renta de corône ung. 4%	94.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	84.85
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	94.95
Bonuri rurale croate-slavone	97.75
Impr. ung. cu premii	214.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	157.75
Renta de hârtie austr. 4 1/10	99.70
Renta de argint austr. 4 1/10	99.65
Renta de aur austr. 4%	117.55
Renta de corône austr. 4%	99.70
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	90.—
Losuri din 1860	157.60
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.41
Acții de-ale Băncei ung. de credit	771.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	662.—
Napoleonori	19.13
Mărci imperiale germane	117.42 1/2
London vista	240.40
Paris vista	95.72 1/2
Note italiene	95.75

Cursul pieței Brașov

Din 3 Aprilie n. 1906.

Bancnote rom. Cump. 18.92 Vënd.	18.96
Argint român	18.86
Napoleonori	19.06
Galbeni	11.20
Mărci germane	117.20
Lire turcesci	21.50
Seris. fonic. Albine 5%	101.—
Ruble Rusești	2.53

DROGUERIE
LANG & THEIL
Brașov, Strada Porți 36.**Mare deposit:**de specialități medicamentose indigene
și din străinătate:Săpunuri, Parfumerii, Pudre, Creme,
Vinuri medicamentose. Cial,
Rum, Cognac și Esențe de licoruri.Bandaje și articole pentru cantarea
bolnavilor. Specialități de gumă etc. et.
10—0.2303.**Unde se mănâncă bine**
și se bêu **VINURI** curate
de Mediaș **BERE** de Pilsen
„Urquell“ prospătă dela cep în
fie-care ță? La**Restaurantul Schwarzburg**
în Brașov, Str. Spitalului nr. 20.

De o cercetare numerosă se rógă

C. R. GLIGORE CRISTEA,

183—0

conducătorul restaurantului.

Gatifea italiană, pentru costume de școlă foarte practice.**Atențiune** se cuvine Pardesiului nostru, sezon de Primăvara „Gentry“ a Cor. 24.—, foarte elegant, ieftin și bun.**Atențiune** merită stoffele de bărbați moderne, indigene așa numite „Gácsér“, fiind că sunt fabricate numai din lână curată.**Atențiune** mare dăm cu deosebire la lucrarea hainelor gata ale noastre, pentru bărbați, costume de băieți și copii, fiind lucrate din stoffele cele mai bune și mărunțisuri (zugehör).**Atențiune** aducem Onor. noastre clientele prin purtare și serviciu solid.

Cu totă stima

Depner, Roth & Westemean

Edificiu casei de economii Strada Vămii 3.

Mostre de stoffe și haine se trimite la cerere și în provincie

AVIS!Suberisul am onórea a face cunoscut On. public și în deosebi episcopilor bisericești, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbi)**
Strada Negră nr. 3 (3 Felső-Villa-utca 3)**O fabrică de luminări de cêră curată și parafină**
sub firma**IOAN PETEU.**

Prima fabrică de luminări de cêră și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta poziție de a executa tot-felul de luminări în toate formatele, precum și aurite, ér comanda le voui executa prompt și cu prețuri foarte convenabile.

48—90,1858.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 88967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și învioréză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
acest aparat vindecă bo-se da împrejurării, că
le vechi de 20 ani.Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
uralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaie de in-
mă, sgăriuri de inimă, asmă, aușul greu, sgăriuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-
ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu-
lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurșe din toate păr-
țile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate
Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde or-
ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese
confunde cu aparatul „Volta“, de ôre-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-
Ungaris a fost oficial oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut
apreciat și ceterat. Deja furtinătatea crucei mâle electro-magnetice o recomandă îndosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morbari, cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără i streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. Strada VADÁSZ 42 A./E.
colțul strada Kálmán.**ABONAMENTE**

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
— mandate postale. —Domnii cari se vor abona din nou, s'ê binevoescă a
serie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“